

Předstírat, že víme, to stojí víc úsilí než dozvědět se.

Agatha Christie

JAK ŽÍT V TĚŽKÉ DOBĚ

**SYMBOLISMUS
ZELENÉ BARVY**

**BLAHODÁRNÁ
MOŘSKÁ VODA**

**POJETÍ ŽIVOTA A SMRTI
V ANDERSENOVÝCH POHÁDKÁCH**

n@- ČASOPIS

Filozofie pro život – č. 134 – 25. únor 2021

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostrava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

PhDr. Slavica Kroča, šéfredaktorka
Mgr. Ivana Hurytová, odpovědný redaktor
Redakce a grafická úprava:
Eva Bímová, Martina Flaitingrová
Jana Aksamítová, Ing. Ondřej Aksamít,
Mgr. Aleš Gabriel

Vydává Nová Akropolis z. s.
Varšavská 19, 120 00 Praha 2
Tel.: 222515152, e-mail: nova@akropolis.cz
Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

© Nová Akropolis z. s.
Všechna práva vyhrazena. Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukován v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

www.akropolis.cz

Milí čtenáři,

v každém z nás je jistá tendence vystupovat navenek dokonale a vytvářet obraz jistého, spokojeného a naplněného člověka. Čím jsme starší, tím máme silnější pocit, že se od nás očekávají pevné životní postoje a znalosti, které již přece nemůžeme (a někdy ani nechceme) měnit.

Současná doba nám ale tento obraz boří, naše dosavadní jistoty, o něž jsme se opírali, přestávají platit. Někdy jsme nuceni začínat úplně od začátku, naše plány se hroutí, nevíme, co dělat ve volném čase, je pro nás těžké být najednou více sami nebo jen s těmi nejbližšími..., nevíme, kam kráčíme a někdy ani kdo jsme. Ale často stále předstíráme (i sami sobě), že je vše v pořádku, doufáme, že se to nějak vyřeší nebo to udělá někdo za nás.

Je zcela pochopitelné, že za dané situace tápeme více než kdykoli předtím. Výchozím bodem je připustit si, že nejsme dokonalí a že nevíme vše, ani o tomto světě, ale ani o nás samotných. A dalším krokem je pokusit se vědět, počínaje opět námi. Poznat sebe sama je jeden z nejtěžších úkolů, je to dobrodružná cesta do nitra nás samých, na níž ale můžeme získat mnohem pevnější opory a jistoty, než jsou ty vnější. Nikdy není pozdě se na tuto cestu vydat. Pokud skromnost zvítězí nad ješitností a iluzí dokonalosti, pokud jako ve starodávných chrámech skloníme hlavu, než vstoupíme dovnitř, dokážeme pomalu vítězit nad svými nedostatky a překonat své strachy, že nejsme dokonalí. Řecký filozof Platon nás varuje před tím, abychom věřili, že víme, když nevíme, neboť je to stejně nevědomé jako nevědět vůbec. Nevědomost chápal jako nemoc duše, která může plodit další nemoc, šílenství.

V naší filozofické škole nabízíme poznání opírající se o nadčasové zkušenosti mnoha moudrých lidí, kteří věnovali celý život hledání pravdy i uplatňování svých poznatků v praxi. Nejsme dokonalí a nevíme všechno, ale s jejich pomocí a vlastním úsilím se snažíme být každý den o trochu moudřejší, dokonalejší a pevnější. Nejen kvůli sobě, ale také proto, abychom byli platnou součástí lidského společenství a zanechali tento svět o trochu lepší, než jaký byl, když jsme na něj přišli.

Mgr. Ivana Hurytová

PODOBENSTVÍ O OZVĚNĚ

Jednou se procházel v horách malý chlapec s otcem. Najednou chlapec klopýtl, spadl a udeřil se.

Zabolelo ho to, a proto zakřičel: *Aaaaa.*

Z hor se odrazil hlas, který opakoval: *Aaaaa.*

Chlapec se zvědavě zeptal: *Kdo jsi?*

Dostal odpověď: *Kdo jsi?*

To ho nazlobilo a zakřičel hlasitěji: *Já tě slyším! Ale kdo jsi?*

A hlas odpověděl: *Já tě slyším! Ale kdo jsi?*

Rozzlobený chlapec zakřičel: *Hlupáku!*
A z hor se ozvalo: *Hlupáku!*

Chlapec se bezradně podíval na svého otce: *Tati, co se to děje?*

Otec se usmál a řekl: *Synu můj, pozorně poslouvej.*

Pak zakřičel: *Ty jsi nejlepší!*

A hlas mu odpověděl: *Ty jsi nejlepší!*

Dítě stále nerozumělo, a tak mu otec vysvětlil: *Lidé tento jev nazývají ozvěna, ale sám život je jako ozvěna. Vrací ti to, co řekneš nebo uděláš. Život je odraz našich činů. Pokud si přeješ více lásky na světě, musíš vytvořit více lásky ve svém srdci. Pokud chceš, aby tě lidé respektovali, musíš respektovat ty je. To je princip, který je třeba vložit do všeho v životě.*

Náš život je naše zrcadlo.

S ÚSMĚVEM JDE VŠECHNO LÉPE...

Ranní vstávání z teplé postele považují za extrémní sport!

Z filozofických anekdot: ARISTOTELES A POZNÁNÍ

Aristoteles byl učitelem Alexandra Velikého.

Často přiznával, že něco neví, a tak se ho někteří ptali:

Když toho tolik nevíš, proč ti král platí?

Aristoteles odpověděl:

Král mi platí za to, co vím. Kdyby mi platil za to, co nevím, nestačila by mu ani celá jeho velká říše!

SYMBOLISMUS ZELENÉ BARVY

Zelená barva pomáhá k probouzení všeho, co spí. Je spojena se zrozením a počátkem všeho živého.

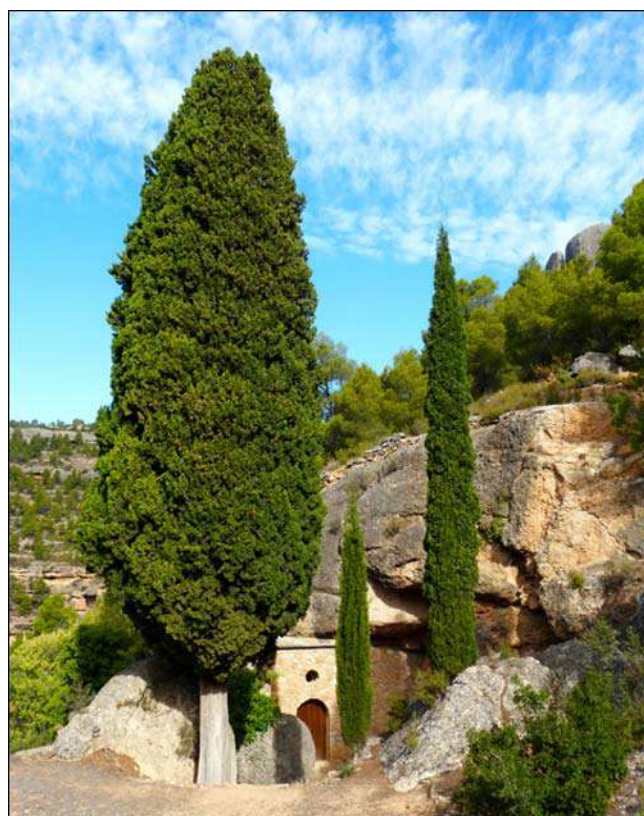
Vzniká spojením modré, barvy prostoru nebo prvotní hmoty, a žluté, barvy světla a Ducha, který hmotu oplodňuje, aby vzniklo nové stvoření.

Zelená je spojena s nadějí, mírem, projevem přírodou, rovnováhou, zdravím a pozemským naplněním. Jejím prvkem je voda, jejími planetami Venuše a Jupiter. Mezi drahými kameny jí odpovídá smaragd a mezi rostlinami borovice.

Je to pasivní, ženská, klidná a regenerační barva, která přináší harmonii a vyrovnanost, pomáhá vnitřně růst a rozvíjet se, protože je harmonizátorem protikladů. Žijeme ve světě dualit, kde světlo střídá tmu, teplo střídá chlad, ke vzniku nového člověka je zapotřebí muž a žena. Tyto duality se mezi sebou často střetávají. Jako příklad můžeme uvést hádku dvou lidí, kteří mají na jednu věc opačný názor. Zelená je spojena s nalezením řešení těchto sporů. I pro odpočinek očí je dobré se dívat do zeleně.

Jejím negativním aspektem může být pokles do hmoty, smrt a úpadek, ale to jsou právě ty prvky, které vyvolávají naději na nové probuzení, jak jsme uvedli na začátku článku. Odtud vychází symbolika zeleného egyptského boha Osirida nebo boha stvořitele Ptaha, který je aktivním duchem nebo božskou inteligencí. Proto jsou oba tito bohové znázorňováni se zelenou tvář. Ptah symbolizuje především tvůrčí sílu v přírodě i v člověku. Osiris pak pomáhá člověku najít jednotu a moudrost uprostřed duality světa. Čeká na člověka na konci jeho cesty za poznáním a inspiruje ho.

V Řecku byla zelená barva spojována s Asklépiem, boha medicíny. Pokud medicína je hledáním harmonie těla i duše, tedy zdraví, pak je pochopitelné spojení medicíny a zelené barvy. Také Persefona (bohyně jara), dcera Demeter (bohyně úrody), je spojována se zelenou, jako nadějí na znovuzrození přírody. Podle mýtu byla Persefona unesena Hádem (bohem podsvětí). Na žádost její matky se ale každý rok vrací z podsvětí Hádu na povrch a shledává se se svou matkou. Tak se každý rok jaro vrací na zemi.

Strom života, který je znázorňován například vánočním stromkem (jedlí, borovicí, smrkem nebo v jižních státech cypřišem), je věčně zelený. Ačkoliv v době Vánoc a zimního slunovratu je příroda zdánlivě mrtvá, pod vrstvou sněhu se připravují semínka na nové probuzení.

V islámském symbolismu je zelená spojována se spasením a v křesťanské liturgii oblékají kněží zelenou v období zjevení a naděje, že se světu narodil nový spasitel.

Zelená rovněž představuje potřebu „regresus ad uterum“ (návrat k začátku života). Člověk umírá a rodí se svým způsobem každý den. Každé ráno se probouzí do nového cyklu na své cestě rozvoje. A v zelené je ukryto tajemství všech tajemství, které je popisováno například ve středověké mytologii Svatým grálem, který byl podle artušovského cyklu vyřezán ze smaragdového kamene. Podle legendy je grál nádobou, ze které pil Ježíš a která dává zdraví a naplnění. Symbolizuje život člověka, který se má naplnit poznáním.

Stejně tak popisuje kniha Kybalion Smaragdovou desku, dar boha Thovta lidem. Tato deska popisuje zákony přírody, které potřebujeme poznat a naučit se podle nich žít.

Mgr. Aleš Gabriel

Literatura:

Antonio Alzina: Medicína pro tělo i pro duši
vydáno: 2009, Nová Akropolis

<https://www.akropolis.cz/medicina-pro-telo-i-pro-dusi>

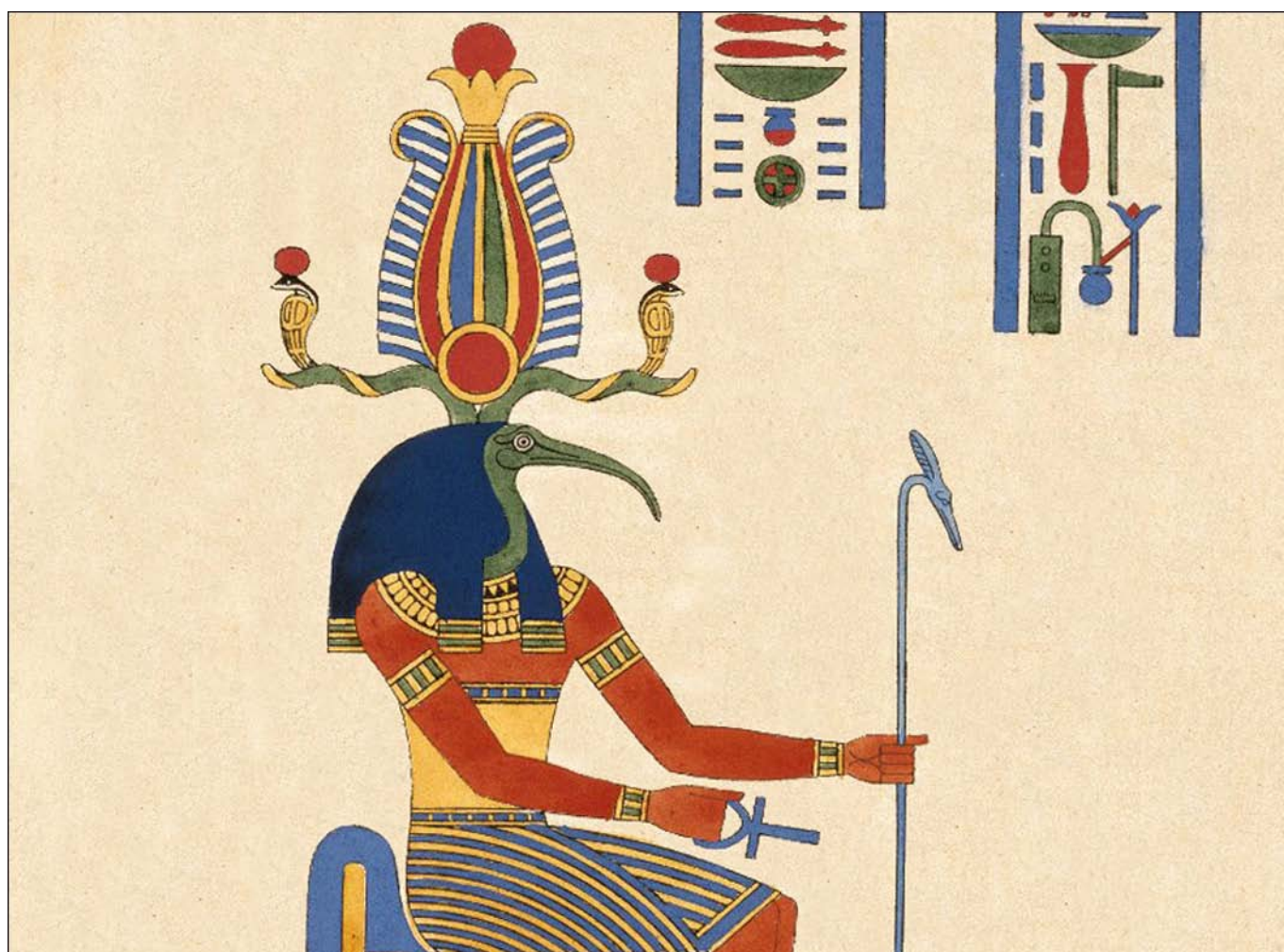
M. A. Carrillo de Albornoz a M. A. Fernández:
Simbolismo del color verde

<https://biblioteca.acropolis.org/simbolismo-del-color-verde/>

Robert Graves: Řecké mýty,
vydáno: 2004, Levné knihy

EGYPT – symbolismus a archeologie
vydáno: 2019, Nová Akropolis

<https://www.akropolis.cz/content/egypt-symbolismus-archeologie>

V této rubrice se pravidelně objevují reportáže a inspirace z akcí pořádaných Novou Akropolis v České republice. Tentokrát se ale podíváme do světa. Tento pohled nám umožní uvědomit si, že ve všech částech světa existují lidé, kteří hledají poznání – a když něco naleznou a pochopí, snaží se podle toho žít.

Vědomí každého z nás se v současné těžké době většinou zaměřuje na vyřešení množství praktických úkolů, které přináší život – v práci, ve škole, v rodině atd. Podíváme-li se i do jiných částí světa, zjistíme, že podobné a často náročnější potíže řeší lidé v Americe, Asii nebo Africe.

Na stránce www.acropolis.org se můžeme seznámit s úsilím dobrovolníků Nové Akropolis v oblasti filozofie, kultury a dobrovolnictví na celém světě.

Do sekce news.acropolis.org jsou pravidelně přidávány fotografie a krátké reportáže z tisíců akcí, které Nová Akropolis organizuje ve více než padesáti státech.

Každý rok se také shromažďuje množství videozáznamů a fotografií, které vytvářejí Mezinárodní ročenku. Poslední můžete shlédnout na YouTube na odkazu <https://www.youtube.com/watch?v=zn-ha9ewTy4A&feature=youtu.be>.

Pokud by vás tyto aktivity ze světa inspirovaly a říkáte si, že byste rádi něco podobného uskutečnili v České republice, pak je dobré si uvědomit, že vše, co je k tomu potřeba, je dobrá vůle a pracovitá ruce. Člověk v dnešní době potřebuje najít mezi množstvím negativních zpráv také nějaké optimistické. Potřebuje mít pocit, že dokáže uskutečňovat věci, které mění alespoň jeho blízké okolí k lepšímu.

Několik takových příkladů naleznete na www.akropolis.cz/stalo-se.

ZAMYŠLENÍ ZE SOUČASNOSTI: JAK ŽÍT V TĚŽKÉ DOBĚ

Najednou to všichni víme... Doba je těžká a zlá. Covid drtí ekonomiku i lidské duše a osudy, a když spatříme světlo na konci tunelu, nové informace je zase zacloní. Virus mutuje, dodávky vakcíny vážnou a někteří jsou nespravedlivě očkováni dávkou, kterou by bylo spravedlivější vylít do kanálu. A do toho ještě ten strašný kúrovec a oxid uhličitý. Mediální prostor se naplnil moudrými hlavami, které věští zkázu a vědí, že ONI to dělají špatně.

Skoro se zdá, že uprostřed světové bezradnosti jak nejlépe postupovat, se šíří další virus, virus pravdy. Ten způsobuje zvláštní stav mysli, který můžeme pojmenovat *Já vím*. Tento virus působí na duševní stav mnoha lidí tak, že vědí, že veškerá opatření a postupy jsou namířena snad schválně proti nim a je třeba je změnit tak, aby se jejich situace zlepšila, nebo dokonce, aby z ní těžili. Je to virus našeho JÁ, které bytní a přetváří nás v ryzího egoistu, který VÍ, a proto má svaté právo dosáhnout svého.

Pravda je stále méně „pouhou“ pravdou, kterou hledají milovníci moudrosti, mající na zřeteli Sokratovo *Vím, že nic nevím*. Nyní je v módě MOJE/NAŠE JEDINÁ PRAVDA, a za tu je třeba bojovat. Zdá se mi však, že slábne ochota střetávat se v souboji argumentů, jehož cílem je pravdivost potvrdit nebo vyvrátit, aby na konci bylo možné nalézt stanovisko, o kterém by všichni zúčastnění s ohledem na pravdu mohli stejně jako Platon prohlásit – *Podobá se (Pravdě)*.

Dnes se pravdou obvykle stává názor, který dokáže překřičet soupeře, avšak často jen do doby, než se najde hlas silnější nebo zajímavěji zabarvený. Ztrácíme úctu a respekt jeden k druhému, a v důsledku toho sílí přesvědčení,

že národ je rozdělený, že svět je rozdělený a ti druzí, ONI s jiným názorem, přinesou jenom zmar a zkázu.

Moudrý král naslouchá rádcům i lidu, moudrý demokrat bojuje argumentem a přesvědčováním, moudrý člověk naslouchá druhým a snaží se vidět věci i jejich očima. Toto není moudrost s velkým M, ale moudrost filozofa – milovníka moudrosti, člověka, kterému záleží na tom, jak žije on i ostatní. Základem je pokora, vědomí omezenosti svého poznání a respekt k lidem okolo nás.

Vrátíme se na začátek. Žijeme v těžké době. Položme si ale několik otázek. Je tato doba těžká pro všechny? Byla vůbec nějaká doba lehká? Co je těžké a co je lehké? Asi můžeme s klidným svědomím říct, že se střídají období těžší a lehčí. Avšak někdy se to týká oblastí lokálních, někdy i celého světa, jindy alespoň jednotlivců. Jisté ale je, že mnohokrát bylo mnohem hůř.

Již Buddha však upozorňoval na to, že bolest je neoddělitelnou součástí našich životů a zvítězit nad ní můžeme jen skrze vnitřní transformaci sebe sama, která nám umožní změnu postoje k tomu, co se děje nezávisle na naší moci s tím něco udělat a zvládnutím toho, co v naší moci je. Trápení a těžkosti v životě zde nejsou proto, že nás chce Bůh nebo vesmír týrat, ale proto, abychom se posunuli, abychom se transformovali. Určitě individuálně a v řadě případů i kolektivně. To nás vrací zpět k hledání pravdivého a moudrého, tedy k filozofickému postoji.

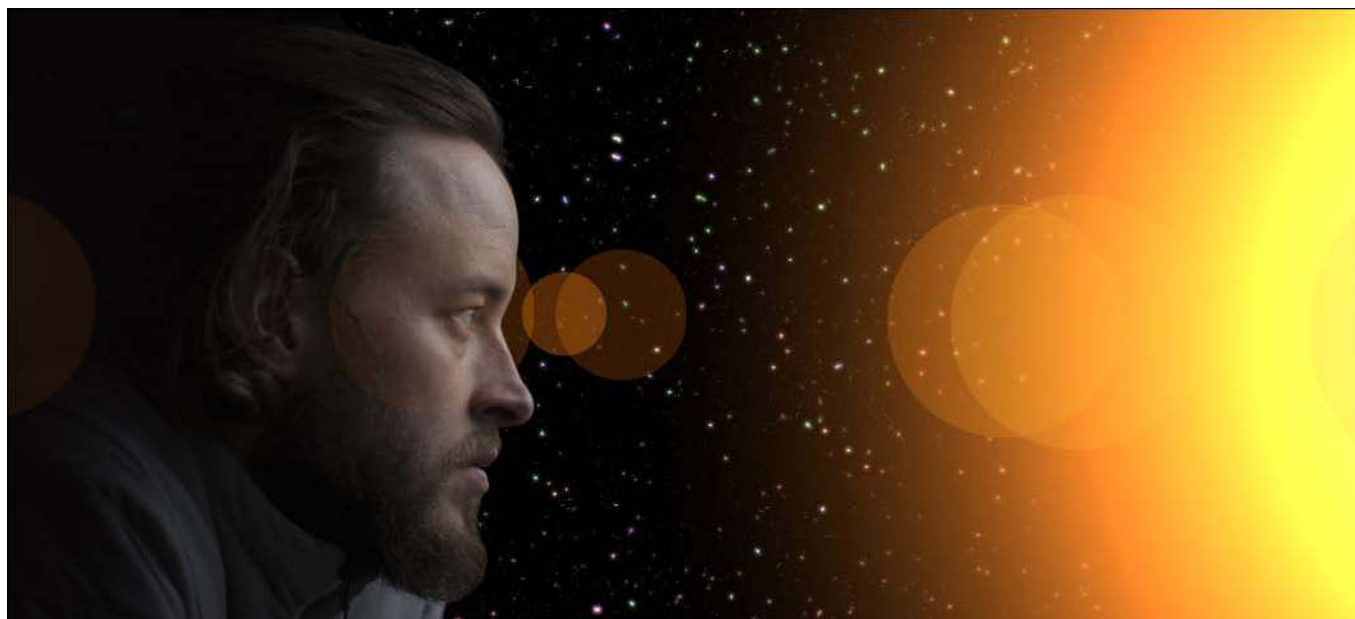
Život přináší těžkosti. Je to jeho podstata, je to motor, který jej pohání a stejně jako v motoru se musí střídat exploze a uvolnění, nádech a výdech, akce a odpočinek. To, co můžeme udělat, je nalézt co nejlepší způsob, jak tento motor seřídit a promazat, poznat jakou rychlost zařadit a jak šlapat na brzdu podle okolností, které právě nastaly. Dnes se například můžeme rozhodnout, že budeme dodržovat s nejlepším vědomím a svědomím to, co může zlepšit náš život individuální a kolektivní.

Například přemýšlet o tom, co skutečně potřebuji, abych produkoval méně odpadu, a ten abych ještě pokud možno využil nebo alespoň třídil. Dobře zvážit, zda, koho a proč budu volit ve volbách. Také najít způsob, jak co nejlépe dodržovat opatření, která snad omezí

šíření Covidu, aniž bychom se z toho zbláznili. Například doporučit či půjčit si vzájemně hezký film či knihu, nebo se domluvit s někým, kdo mi chybí, a udělat si procházku nebo výlet na čerstvém vzduchu někde, kde nejsou tisíce lidí, a kde dva metry nejsou vzdálenost, která by bránila komunikaci a tomu, být spolu, aniž bychom se ohrožovali.

Nejsme Buddha, abychom v tomto okamžiku dosáhli osvobození od utrpení, od těžkostí v životě. Ale nejsme beze zbraní. Tou nejlepší, kterou máme, je zdravý rozum. Ten se z jedné strany opírá o vědomí, tedy schopnost zkoumat a přemýšlet o okolnostech a nacházet vhodná řešení. Z druhé strany je jeho oporou svědomí, morální kořen, ze kterého vyrůstá naše Já, pevný základ, který jsme již dobyli, dobrá tradice, na které můžeme stavět svůj další život a rozvoj. Třetí oporou, která zajišťuje stabilitu, je úcta a respekt. K sobě, na základě toho, co jsme již dosáhli a toho, co dosáhnout chceme a můžeme. Především ale úcta a respekt k ostatním, protože naprostá většina lidí chce svůj život žít dobře. Daří se jim to různě. Někdy lépe, někdy hůře. Stejně jako my sami se někdy mýlí a jindy se blíží pravdě. Avšak jediným člověkem, za jehož život neseme plnou odpovědnost, jsme my sami. Tak ho vezměme do svých rukou. Je to lepší, než žít ve světě, kde za vše mohou ONI, kteří to dělají špatně.

Ing. Miroslav Huryta

MEDAILON ALEXANDRA

Alexandr Makedonský zvaný Veliký (356–323 př. n. l.) byl jedním z největších starověkých vojevůdců.

Byl synem makedonského krále Filipa II., který ho naučil válečnému umění při bojích s Řeky, a několik let ho vychovával slavný filozof Aristoteles. Alexandra od mládí provázel sen vytvořit velkou říši, která bude sjednocovat mnoho národů. V roce 336 po smrti svého otce

se vydal na Východ svůj sen naplnit. Nejprve chtěl od perské nadvlády osvobodit řecká města v Malé Asii, což se mu bez jediné prohry podařilo. Poté vyhnal Peršany z Egypta, kde byl korunován na faraóna pod ochranou boha Amona, a pak pokračoval porazit Perskou říši, nad jejíž milionovou armádou zvítězil se svými několika desítkami bojovníků. Dál na cestě na východ se dostal až k řece Indus, u které se obrátil zpět a usídlil se v Babylónu, jenž si zvolil za centrum své nové Říše. Zde bohužel v roce 323 po rychlé nemoci zemřel. Na naší reprodukci lícové strany ptolemaiovské mince přibližně z období kolem roku 300 př. n. l. je zobrazen jako syn boha Amona, a proto mu z čela vystupují rohy posvátného Amonova berana.

ŘECKÉ HELÉNISTICKÉ OBDOBÍ

Bylo to období, v němž se díky říši Alexandra Velikého kultura a vzdělanost starověkého Řecka rozšířila do dalekých oblastí Asie i Egypta. Řecké umění, literatura a filozofie dosáhly nového rozkvětu, vznikala nová města jako Pergamon, Antiochie, a především Alexandrie, a stávala se novými centry kultury a vzdělanosti, zatímco sláva Athén pohasínala. Nástupnické státy po Alexandrově říši napomohly tomu, aby se řecký životní styl rozšířil do vzdálených míst tehdy známého světa a aby mezi Řeckem a asijskými národy docházelo ke vzájemnému obohacování mnoha kulturními prvky i vědomostmi. Příkladem takového eklektického multikulturního centra se stalo právě město Alexandrie, založené Alexandrem Velikým, z něhož vyrostlo centrum kultury, filozofie a vzdělanosti.

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

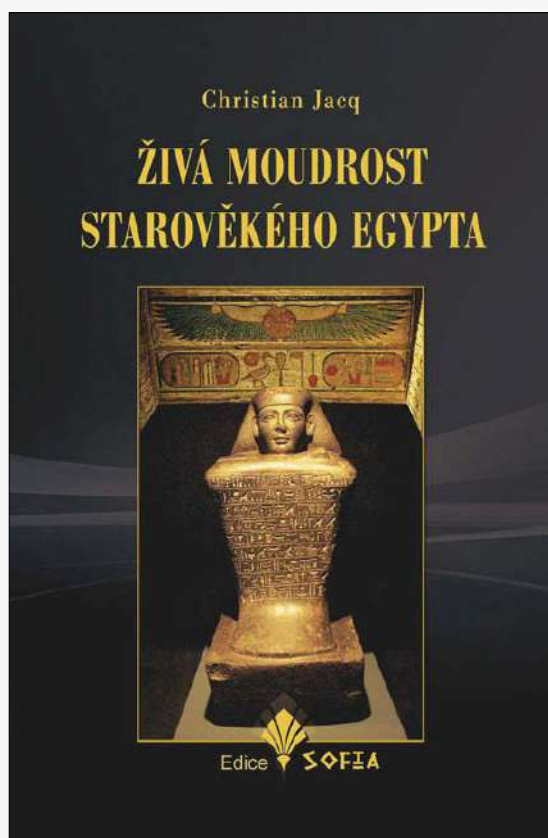
... úplněk výrazně ovlivňuje lidské tělo i psychiku? Asi nejznámější ukázkou tohoto vlivu je fakt, že za úplňku trpí řada lidí zhoršenou kvalitou spánku. Studie prokázaly, že za úplňku se v lidském těle snižuje úroveň melatoninu, hormonu, který řídí spánkový rytmus. Spánek se kvůli tomu zkracuje průměrně o 20 minut a usínání se o pět minut prodlužuje. Navíc se o 30 % zkracuje fáze hlubokého spánku a člověk se v noci častěji budí. Zvyšuje se i citlivost vůči bolesti, takže zranění, nemocná záda či klouby mohou za úplňku bolet víc než jiné dny. Zpomaluje se také hojení ran, objevují se bolesti hlavy.

Úplněk zostřuje naše emoce: u mnoha lidí vzrůstá agresivita a nervozita. V důsledku toho přibývá nehod, úrazů a konfliktů. Je možné, že právě zde je kořen pověsti o vlkodlacích, lidech, kteří se za úplňku mění ve vlky: v lidské psychice převládne agresivní, bezohledná, animální část. Dodnes v takových situacích říkáme, že se někdo chová jako zvíře.

U lidí, kteří trpí úzkostmi či depresemi, se tyto problémy mohou za úplňku prohloubit. Všechny tyto efekty jsou nejsilnější přímo za úplňku, ale objevují se již tři dny předem a další tři dny dozívají.

Navzdory všem popsaným jevům není úplněk pro člověka jednoznačně negativní. Úplněk zkrátka zvyšuje citlivost a vnímavost, takže pro lidi, kteří mají potíže kontrolovat své emoce, dochází během úplňku k zostřenému vnímání vlastního strachu, hněvu, skleslosti či jiných emocí. Vyšší citlivost ale může znamenat i vyšší empatii, větší spontánnost, kreativitu a inspiraci, a také větší vnímavost vůči nehmotnému světu idejí. Právě proto byl ve starých kulturách úplněk vnímán jako vhodný den pro některé obřady: člověk snáze navázal kontakt s posvátnem.

Christian Jacq (*1947) je současný francouzský egyptolog a známý romanopisec stejně jako autor detektivních příběhů. Od raného mládí byl fascinován Egyptem, což ho nakonec přivedlo až k doktorátu na Sorbonně. Publikoval více než padesát knih, z nichž nejznámější je pětidílný román o významném egyptském faraonovi Ramsesovi II., přeložený do téměř třiceti světových jazyků. Se svou manželkou také založil Institut věnovaný fotografické dokumentaci Egypta, především vykopávek a památek.

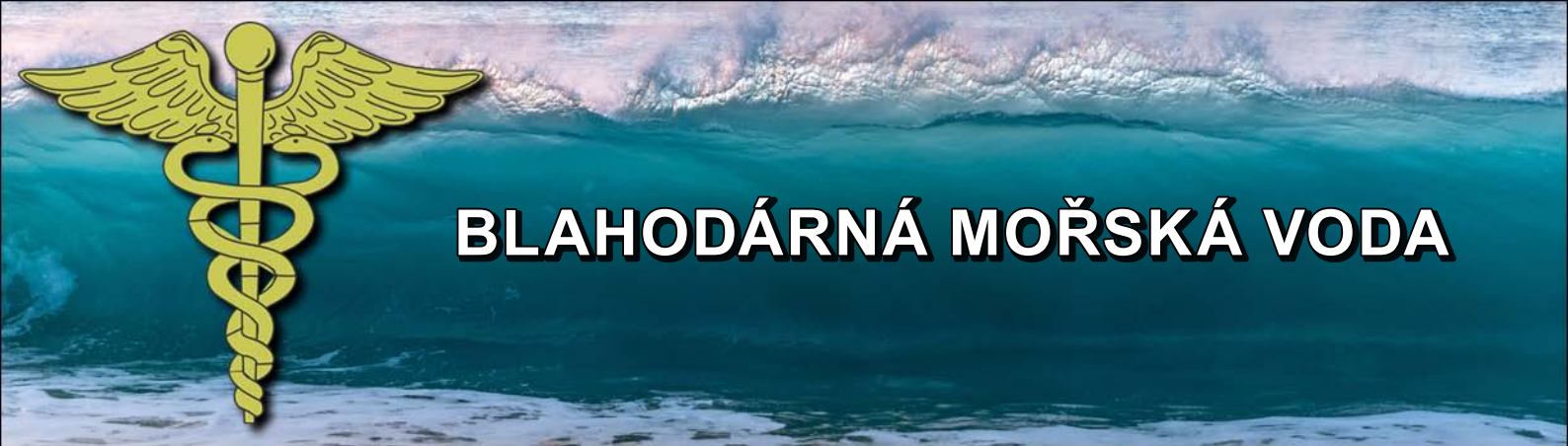
V knize *Živá moudrost starověkého Egypta* nám Christian Jacq představuje nejkrásnější texty egyptské moudrosti, nápisy profánní i sakrální, které nás pobízí k tomu, abychom se ponořili do věčného mystéria starověkého Egypta, v němž můžeme najít svůj vlastní pramen energie stejně jako i vnitřní klid a harmonii tváří v tvář nepokoji dnešního světa. Neboť jak Christian Jacq říká: Egypt není minulostí, on je svým systémem hodnot modelem pro budoucnost.

Ukázka z první kapitoly knihy:

Faraónský Egypt byl zemí mudrců. Po více než tři tisíce let bylo jeho hlavní starostí hledání duchovního naplnění prostřednictvím moudrosti inkarnované v bohyni Maat, uplatňované v praxi. Maat je bezúhonnost, poctivost, pravda, přesnost a spravedlnost, neměnný zákon univerza, soudržnost a solidarita. Zásadně se staví proti lsefet, chaosu, nepořádku, nedbalosti a zlu ve všech jeho podobách. Mudrci Egypta sepisovali „naučení“ proto, aby otevřeli duch, rozšířili srdce a vložili do něj Maat, jejímž symbolem je pírkó, umožňující ptáku řídit svůj let, podstavec, na němž stojí sochy oživené rituály, a kormidlo, díky němuž spravedlivý šťastně přeplovává řeku života, aby přistál u břehů věčnosti.

Nejdůležitější je zvítězit nad nevědomostí. Nikdo se nerodí moudrý a musí se vynaložit upřímné úsilí, aby se rozvinuly vlastnosti nutné k tomu být schopen „mluvit a uskutečňovat Maat“, aniž by se upadlo do smrtelných nástrah ješitnosti a chamtivosti. Každý den uší, „živí“, musí naslouchat slovům moudrosti; a pokud je dobře chápou, bezúhonnost se stane skutečnou. Z tohoto pochopení se rodí správné jednání v souladu s Maat. Čin zbavený egoismu, užitečný a zářivý příklad pro ostatní, za podmínky respektování zlatého pravidla: pracovat pro toho, kdo pracuje.

Co víme o mudrcích, autorech těchto „naučení“? Jsou mezi nimi faraóni jako Amenemhet I., který napsal duchovní odkaz svému nástupci Senusretovi I., aby mu přenechal své zkušenosti a poskytl mu rady týkající se umění vládnout moudře. Před ním jiný král udělal totéž pro budoucího faraóna Merikarea. Je pravděpodobné, že takové texty sepsali mnozí vladaři, avšak jejich díla byla ztracena. Některá snad ještě dřímají pod pískem.

BLAHODÁRNÁ MOŘSKÁ VODA

Pobyt u moře má blahodárné účinky na náš organismus, zvyšuje celkovou odolnost a zlepšuje řadu chronických obtíží. Samozřejmě, že jde o kombinaci více faktorů – dovolená, slunce, pohyb, jiná strava, vlhkost vzduchu a mořská voda. Pro dnešek se zaměříme právě na mořskou vodu.

Víte, že voda na planetě Zemi zaujímá 71 % jejího povrchu (z toho 97 % tvoří slaná voda)?

Podíváme-li se na lidský organismus, zjistíme, že tělo dítěte obsahuje 80 % vody, tělo dospělého zdravého člověka přibližně 70 %, stárnutím se obsah vody v těle snižuje až na 60 %.

Víte, že mořská voda obsahuje všechny prvky Mendělejevovy periodické tabulky prvků? Mořská voda obsahuje 96,5 % vody a 3,5 % jiných látek. Jedná se o organické látky (sloučeniny uhlíku jako např. aminokyseliny, cukry, vitamíny), rozpuštěné plyny (64 % dusík, 34 % kyslík) a směs solí. Průměrná slanost (salinita) mořské vody je 35 g (tj. 35 g solí v 1 kg mořské vody). Ze solí tvoří 78 % chlorid sodný. Mezi další složky patří síran sodný, síran vápenatý, chlorid hořečnatý, síran hořečnatý, chlorid draselný, síran draselný, uhličitan strontnatý, zlato, stříbro, měď, mangan, nikl, kobalt, fluor, molybden, antimon, železo, křemík, selen, síra, zinek a jod. Další prvky a sloučeniny se vyskytují ve velmi malých – stopových množstvích, je obtížné je stanovit běžnými analytickými postupy. Často se uvádí, že zastoupení těchto látek v krevní plazmě je podobné tomu v mořské vodě.

Mořská voda má léčebné vlastnosti velmi prospěšné lidskému tělu. Tyto vlastnosti byly známy již ve starověkých filozofických školách Pythagora a Hippokrata, dnešní věda je

jen potvrzuje. Slaná voda má příznivé účinky na různá onemocnění kůže, ekzémy, dýchací cesty, pohybový aparát a obecně na imunitu. Proto se jejích účinků využívá k podpůrné léčbě rýmy, včetně alergické, nachlazení, bronchitid, chronické sinusitidy, apod., většinou ve formě nosních kapek nebo sprejů. Obnovují přirozenou vlhkost nosní sliznice a zároveň ji zbavují nečistot, aby tak mohla plnit svou funkci filtru škodlivých látek, které se běžně vyskytují ve vzduchu. Proto jsou vhodné především pro ty, kteří žijí v místech s větším znečištěním nebo pracují v prašném prostředí či v kanceláři, kde je kvůli klimatizaci příliš suchý vzduch. Jejich použití je však vhodné konzultovat s lékařem či lékárníkem.

Ing. Dana Gabrielová

POJETÍ ŽIVOTA A SMRTI V ANDERSENOVÝCH POHÁDKÁCH

U anglického námořnictva prochází veškerým lanovým bez rozdílu červená nit, která nasvědčuje, že náleží koruně; lidským životem, ve všem všudy bez rozdílu, prochází neviditelná nit, která nasvědčuje, že náležíme Bohu. Toto přesvědčení je u mne stále živé a jsem jím prodchnut. Básnické umění nám má napomáhat, abychom našli tuto červenou nit ve všem bez rozdílu, ve vlastním životě a ve všem kolem nás.

Hans Christian Andersen

Úvod

Když slyšíme jméno Hans Christian Andersen, vybaví se nám nejčastěji některá z jeho pohádek. Pocítíme dotek něčeho neobvyklého, zvláštního... Andersen nepatří mezi běžné vypravěče, jeho vyprávění zasahuje člověka hluboko v srdci. Jeho pohádky jsou mnohdy drsné, velmi často se v nich objevuje motiv smrti a utrpení, mají nečekaný děj plný překvapivých zvratů a nejednou končí zcela neobvykle. Někdy v nás zanechávají dojem nevyřešeného tajemství...

Proč psal Hans Christian Andersen svá díla takovým způsobem? Jaký člověk to vlastně byl a o co v životě usiloval? Byl to mudrc, zasvěcenec nebo „jen“ člověk s nadáním pro tvorbu prózy a poezie? Obsahuje jeho dílo něco více než jen fantazii autora? Jsou všechny neobvyklosti a nečekané prvky v jeho vyprávěních symbolické, nebo jsou to jen pokusy, jak ohromit čtenáře? Kdo z nás si někdy nepoložil takové otázky nad některou z jeho knížek?

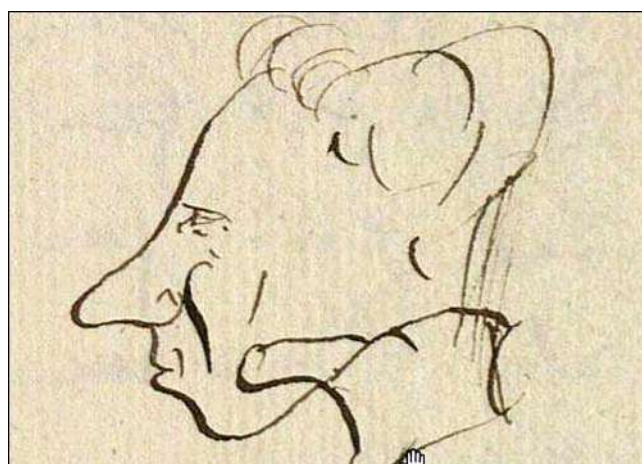
Tento krátký článek nemůže zodpovědět všechno, ale pokusíme se alespoň nahlédnout do vnitřního světa Andersenových děl a zaměřit se na takové prvky, které nám

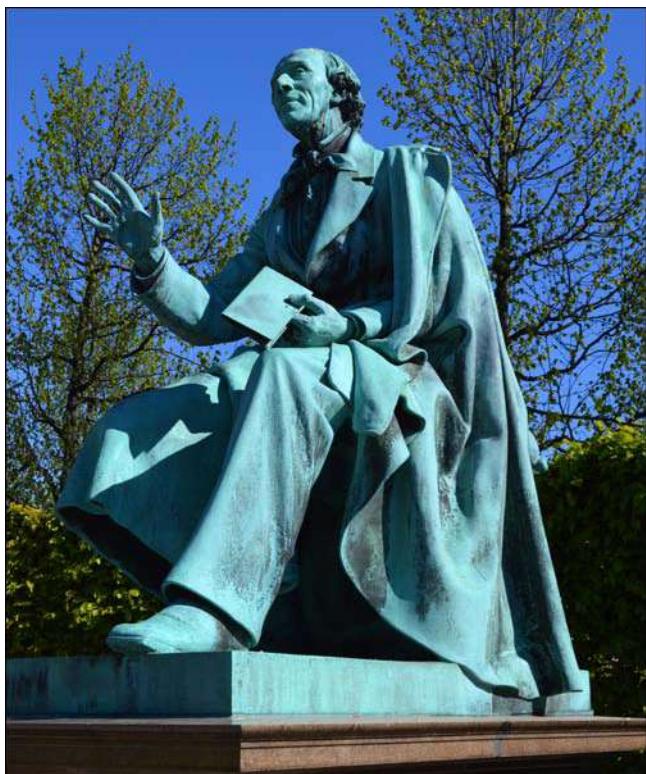
pomohou hledat onu červenou nit procházející universem i člověkem a které nám pomocí symbolických obrazů odpoví na pradávné základní otázky: kdo jsme my, lidské bytosti; co je cílem našeho života; co následuje po smrti...? Vydejme se tedy společně po stopách velkého básníka a spisovatele a začneme jeho životním příběhem.

H. CH. Andersen

Hans Christian Andersen se narodil v dánském Odense 2. dubna 1805 a zemřel v Kodani 4. srpna 1875. Pocházel z rodiny chudého ševce a pradleny a jeho cesta ke vzdělání i literárnímu uplatnění byla velmi dlouhá a svízelná. Po celý život musel bojovat se společenskými předsudky a podceňováním svého talentu kvůli sociálnímu původu.

Sám říká, že v sobě od dětství cítil neutišitelnou touhu stát se básníkem. Postupně tuto touhu rozvíjel a živil nezlomnou vůlí, která mu pomohla překonat množství překážek a uskutečnit tento sen. Přes divadlo, básnictví, dramatickou tvorbu a psaní románů se nakonec dostal až k pohádkám, které se staly nejlepší částí jeho díla a rozšířily se po celém světě.

Jako čtrnáctiletý odešel do Kodaně hledat své štěstí a uplatnění. Ačkoli byl často na pokraji bídy, vždy se našli lidé, vzdělanci či umělci, kteří ho podporovali a pomáhali mu krok za krokem uskutečňovat jeho sen. Díky velké skromnosti, šetrnosti a nevelkým finančním podporám mohl začít cestovat, a tak během svého života podnikl mnoho cest po celé Evropě. Všude nacházel přátele a porozumění, často mnohem větší než ve své rodné zemi, kterou však nesmírně miloval a byl jí oddaným vlastencem. Postupně se především díky pohádkám stal známým a slavným po celé Evropě a své dveře mu otevírali lidé ze všech společenských vrstev až po samotné krále. Jeho dětský sen se po letech usilovné práce, sebezapírání a překonávání vyplnil a jeho pohádky dodnes vstupují do srdcí dětí i dospělých.

Pohádky

Jak sám uvádí, čerpal náměty pro své pohádky jednak z lidových tradic, ale také ze svého vlastního nitra. Byl svým založením člověk velmi citlivý a vnímavý ke všem dějům v přírodě i k chování lidí.

Po celý život si uchoval skromnost a svůj talent chápal spíše jako inspiraci múzy než jako svou vnitřní kvalitu a výsledek celoživotního úsilí.

Do konce života se nepřestával upřímně radovat z každého výrazu obdivu; každá známka popularity se mu stávala závazkem k dalšímu vnitřnímu rozvoji.

K srdci mi proudil posilující sluneční svit; cítil jsem odvahu i radost, duše mi překypovala upřímnou touhou, abych dosáhl ještě většího rozvoje v tomto směru, abych vnikl do podstaty pohádky, abych si ještě víc všímal bohatých zdrojů, jež skýtá příroda a z nichž jsem musel čerpat. (Pohádka mého života)

Jeho náměty tak přestávají být pouhou fantazií, ale mají kvalitu opravdové imaginace – schopnosti aktivně ovládat a formovat představy tak, aby byly v souladu s děním okolo nás i v nás. Imaginace může člověku pomoci proniknout do hlubin procesů a událostí, aby tak mohl načerpat inspiraci pro svou další práci. Jistě i proto nacházíme v každé z jeho pohádek velký morální odkaz a téměř hmatatelný odraz přírodních zákonů.

Samotné básnické a vypravěčské umění, jakož i umění všeobecně chápe Andersen jako prostředek očištění člověka, jako pomocníka na cestě k poznání.

Když se setkáme s uměním, smějeme se, pláčeme..., stáváme se lepšími. (Pohádka mého života)

Proto přistupoval ke své práci nanejvýš zodpovědně a bylo mu proti mysli psát pro peníze, a to i v časech, kdy byl nesmírně chudý a jakýkoli výdělek by mu přišel velmi vhod. Každou svou pohádku vnímal jako své dítě, jako živou bytost, do níž vložil mnoho úsilí, přemýšlení, odříkání a překonávání. Pohádka pro něj byla formou sdělení pochopitelnou dětem i dospělým, chápal ji jako univerzální jazyk, který promlouvá k lidskému srdci a který pomocí symbolů a podobenství proniká do nejhlubších dimenzí lidského nitra.

Dnes všichni víme, že příměry nesmíme brát doslova, ale podle významu, který je do nich vložen, podle neviditelného vlákna, které probíhá rovněž zde. Víme, že když slyšíme ozvěnu od zdi, pole nebo návrší, nemluví ani zed', ani

pole nebo návrší, ale že je to ozvěna našeho hlasu; takhle se musíme rovněž v pohádce, v přirovnání, snažit nalézt sami sebe, nalézt význam, poučení a radost, jakou odtamtud můžeme získat. Takhle se staví básnictví po bok vědy a otevírá nám zrak pro krásu, pravdu a radost. (Pohádka mého života)

Tak nás Andersen přímo vybízí, abychom při čtení nebo poslouchání jeho pohádek naslouchali také ozvěně, která se ozývá v našem nitru. Ozvěně, jež nám může pomoci odhalit další rozměr jeho díla – symbolický a hluboce lidský. Ozvěně, jež nám pomůže porozumět sobě, a tím i všemu ostatnímu kolem nás: lidem, zvířatům, rostlinám, minerálům, přírodním procesům a zákonům...

Svou touhu po psaní chápe Andersen jako poslání, povinnost, které se nemůže a nesmí vzdát. Chápe ji jako dar, který nesmí zůstat nevyužitý a který on sám musí přeměnit v opravdový dar ostatním lidem. Nepsal pro popularitu ani pro peníze, psal proto, že to cítil jako své poslání. A tím nám ukazuje příklad skutečné lidské ušlechtilosti, nesobeckosti a navíc vytrvalosti a neústupnosti na cestě za svým snem. A přesně tak, jak to Andersen potvrzuje na příkladu vlastního života, popisují starodávni mudrci správné lidské jednání – jednání z povinnosti a bez nároku na odměnu. Jednání, které u člověka vychází z toho, že si uvědomuje své místo v životě a své životní úlohy. Potom to, co vykonáváme, už není jen práce, ale posvátné úsilí zcela a úplně věnované ostatním.

Pochopil jsem posvátnost umění..., jak člověk musí zapomenout na sebe ve službách něčeho vyššího! (Pohádka mého života)

Poznáváme tak Hanse Christiana Andersena jako člověka velké vnitřní hloubky, který se pomocí svého úsilí dotýká posvátných a věčných hodnot. A právě to mu dává možnost naplnit tímto poznáním i jeho dílo. Jako by z jeho nitra tryskal nikdy nevysychající pramen, který zpívá ostatním lidem o lásce i válce, úspěchu i neúspěchu, ale hlavně o úsilí, které v životě navzdory všem překážkám vždy vede k vytouženému cíli.

Příroda jako inspirace

V Andersenových pohádkách nás ohromuje jejich živost a schopnost vypravěče vdechnout duši a životní poslání nejen živým bytostem, ať už se jedná o člověka, zvíře nebo rostlinu, ale také věcem, které jsou pro nás neživé: cínovému vojáčkovi, hračkám, kuchyňskému nádobí, staré pouliční lampě... Celý svět se před našima očima najednou proměňuje v obrovskou scénu, kde má každá bytost, každá věc svou vlastní úlohu, své poslání, svá trápení i své radosti. Andersen nás učí být pozorní a citliví ke všemu, co nás obklopuje, navádí nás hledat tajemnou vnitřní červenou nit, která magicky spojuje všechno v jeden harmonický a neustále se měnící celek, kde i to nejmenší zrnko písku má své proč, má svůj úkol, roli a význam. Tento aspekt jeho díla je dnes snad ještě aktuálnější než v jeho době. Protože dnes často s překvapením zjišťujeme, co všechno spolu v přírodě souvisí, až tehdy, když některou z těchto souvislostí narušíme či zničíme.

Andersen byl obdivuhodným pozorovatelem přírody a procesů v ní probíhajících. Prožíval mocné sepětí s přírodou, doslova cítil, jak přírodní zákony prostupují člověkem a jak hluboká je souvislost mezi zákony vládnoucími lidskému nitru a zákony vládnoucími přírodě.

Nebyl zvláštním mudrcem nebo zasvěcen-cem, byl prostým člověkem, který právě díky své vnitřní nekomplikovanosti nacházel cestu k těm nejhlubším místům a jemným souvislos-tem. A dokázal se o to podělit s celým světem.

Když popisuje ve své autobiografii své prožitky z cest, je ohromující sledovat jeho popis pří-rody, velkou všímavost vůči tomu, co běžně zůstává našim očím skryto právě kvůli své obyčejnosti a prostotě. Pro něj je to však ta nejpodstatnější součást života. Intenzivně si všímá proměn počasí, šumění stromů, barev květín a listů, přeletu každého ptáka, tvaru a pohybu jeho křídel, změn atmosféry před východem nebo po západu Slunce; vnímá harmonii, kterou příroda neustále ukazuje, ale jen těm, kdo ji dokáží spatřit. A právě poselství této harmonie nám přináší v podobenstvích ve svých pohádkách a umožňuje nám proniknout do tajemství přírody prostřednictvím těch nej-všednějších věcí.

U tichých lesních jezer, na zelených trávnících, kde divoká běhala kolem a čáp se procházel na červených nohách, neslyšel jsem žádnou politiku ani polemiku..., příroda kolem mne a v mém nitru kázala mi o mém poslání. (Pohádka mého života)

Z jeho autobiografie můžeme také vyčíst nesmírnou lásku k lidské podstatě, snahu

nacházet a vyzdvihovat nejlepší stránky těch, s nimiž přicházel do styku, nepředstíraný obdiv k jejich dobrým vlastnostem a skrom-nou shovívavost k jejich slabostem. Spatřoval v lidech určitou jednotu, projevy zákonů, které se nám objevují před očima v okamžiku, kdy zapomínáme na vše hmotné a fyzické, na to každodenní, co nás rozděluje. Snažil se soustředit na opravdového člověka, na jeho skutečnou podstatu.

Celý tento život v odlišných kruzích na mne velice zapůsobil; u knížat, u šlechty i u nejchud-šího člověka jsem našel ušlechtilou lidskost stejné povahy; v dobrém, v nejlepším jsme si všichni podobní. (Pohádka mého života)

A tak ukazuje, že právě dobré lidské vlastnosti jsou všem lidem společné a jsou mostem k vzájemnému a hlubokému porozumění.

Cykličnost a reinkarnace v Andersenových pohádkách

Sám Andersen se ve své autobiografii nevyja-dřuje přímo tak, že by lidský život chápal jako cyklický. Netvrdí přímo, že po smrti přichází další život, jak je tomu v případě učení o rein-karnaci. Byl vychován v duchu křesťanské tradice, která, jak víme, v dnešní době učení o reinkarnaci odmítá. Přesto Andersen velmi dobře rozlišoval mezi skutečnou vírou a dog-maty či pověrami šířenými ze strany církví v jejich vlastní prospěch a užitek. V mnoha pohádkách kritizuje to, co církvi bere její duchovní charakter – rozmařilý život církevních hodnostářů a touhu po vlastním prospěchu. Víru v Boha a posmrtný život chápe spíše jako určitou vyzrálost jednotlivce než jako dogma diktované církevní institucí. Sám byl pevně přesvědčen o existenci lidské duše i o tom, že smrt není ukončením života, jen změnou podoby. V průběhu života ho několikrát hlu-boce zasáhla smrt některé z blízkých osob, ale právě tyto okamžiky bolesti nad ztrátou drahého člověka byly pro něj příčkami žebříku směřujícího k hlubšímu pochopení smrti jako přirozeného procesu v koloběhu přírodních zákonů. Smrt pro něj nepředstavuje konec, ale nový začátek.

Motiv smrti

Motiv smrti je v Andersenových pohádkách velmi častý a ukazuje se v mnoha podobách a úhlech pohledu. Mohlo by to působit morbidně a snad i zbytečně, ale Andersen vkládá smrt do pohádek jako přirozený prvek, jako druhou stranu mince života, nerozlučně s ním spjatou. Ukazuje její nejvládnější, nejpochoptitelnější tvář a daří se mu vylíčit důležitost a užitečnost smrti jako součásti zákonů, které vládnu člověku i přírodě. Myšlenku smrti předkládá čtenáři velmi důmyslně a nutí ho ji přijmout a pochopit. Už staří mudrci říkali, že náš vztah ke smrti silně ovlivňuje způsob našeho života, a naopak, způsob našeho života silně ovlivňuje náš vztah ke smrti.

V pohádce *Slavík* nám vypravěč ukazuje okamžik smrti tak, jak ho popisují mnohé starodávne tradice i moderní výzkumy: jako okamžik, ve kterém se před očima promítnou rozličné události ze života, důležité okamžiky, na něž člověk už možná zapomněl nebo je odsunul velmi hluboko, ačkoli právě ony byly důležité, byly to rozhodující chvíle, v nichž se člověk zachoval správně nebo nesprávně; byly to zkušenosti, které se zapsaly do neviditelných stránek knihy našeho života jednou provždy.

Ubohý císař nemohl skoro vůbec dýchat, jako by ho něco tlačilo na prsou. Otevřel oči a spatřil, že mu tam sedí smrt; na hlavu si posadila jeho zlatou korunu, v jedné ruce držela císařovu zlatou šavli a v druhé jeho nádhernou korouhev. Ze záhybů velkých plyšových záclon kolem postele vykukovaly podivné hlavy. Některé byly velmi ohyzdné, jiné zas přívětivé a líbezné: byly to všechny císařovy dobré i zlé skutky. Přišly se teď na něho podívat, když měl smrt takřka na jazyku. „Pamatuješ se?“ šeptaly jeden za druhým. „Pamatuješ se?“ A pověděly mu toho tolik, že mu vyrazil na čele pot. (z pohádky Slavík)

Život po životě

Neutuchající zájem o pozorování přírodních procesů však dovedl Andersena ještě dál a vnímání opakujících se dějů, které je základem uplatnění každé zkušenosti a nástrojem

poznání, ho přivedlo k chápání cykličnosti jako zákona prostupujícího všemi přírodními jevy. A promítlo se též do otázky života a smrti, neboť tak pečlivému pozorovateli, jakým Andersen byl, neunikl ani fakt, že stejné zákony, jaké řídí přírodu, řídí i člověka. Ze stránek životopisu lze jen těžko vyčíst, zda Andersen dospěl ve svém nitru k existenci reinkarnace a zda ji přijal do svého myšlení a přesvědčení. Skutečností však zůstává, že jeho Múza protkala množství pohádek právě popisem opakování a cyklů a ty jsou spjaty s reinkarnací jako přírodním zákonem, který podle starodávných konceptů vládne nejen ročním obdobím, přílivu a odlivu, dnům a nocím, ale také samotnému životu s jeho dvěma stranami: tou, kterou nazýváme životem, a tou, kterou nazýváme smrtí.

Květinky však řekly: *Děkujeme ti srdečně, ale my už nemůžeme déle žít. Zítra budeme nadobro mrtvé. Ale řekni ldušce, aby nás pochovala v zahradě... Vyrosteme tam v létě znovu a budeme mnohem krásnější!* (z pohádky *lduščiny květiny*)

Pro Andersena, stejně jako pro množství filozofů, kteří popisují inkarnaci, je znovuzrození vždy úzce spojeno se zdokonalováním. Nepopisuje ho jako pouhé bezcílné opakování, ale vždy ve spojení s dosažením něčeho lepšího, kvalitnějšího, dokonalejšího, vznešenějšího. Krásný příklad nacházíme u známé Malé mořské víly.

Malá mořská víla neměla vůbec pocit, že umírá, vždyť viděla jasné slunce, vysoko nad ní se vznášely stovky průhledných, krásných stvoření a skrze ně viděla bílé plachty lodí a červená oblaka na nebi. Jejich hlas, to byla melodie, ale tak vzdušně jemná, že by ji nezachytilo lidské ucho, právě jako by lidské oko tyto bytosti nespatriilo... Malá mořská víla viděla, že má tělo, jaké mají ony, a že se jím zdvihá z pěny stále víc a víc...

Ty, nebohá, malá vílo, ty jsi z celého srdce usilovala o nesmrtelnou duši, trpěla jsi a strádala; pozvedla ses do světa vzdušných duchů... (z pohádky Malá mořská víla)

A tak se před našima očima otevírá další dimenze, další úroveň na cestě k dokonalosti.

Pohádka Len

Nádherným způsobem vykresluje Andersen cestu postupné transformace a zdokonalování v pohádce Len. Vypráví o Inu, který roste na poli a v okamžiku, kdy se přiblížila žatva, myslel si, že umírá, že jeho píseň končí. Náhle však zjistil, že se z něj po stříhání, máčení, předení a tkaní stalo dvanáct bílých prostěradel. A tak si len pomyslel, že právě to je jeho poslání, že teprve nyní je šťastný, že jeho píseň neskončila, ale právě začala. Když se prostěradla opotřebovala, znovu si myslel, že přišel konec jeho života. Vyrobili z něj však krásný, bílý, jemný papír. *To je více, než jsem snil, když jsem byl malým bělostným květem na poli!... Kdykoli si pomyslím: A už píseň končí!, právě tehdy se vždy přeměním v něco vyššího a lepšího... Nyní jsem nejšťastnější!* Když se však i knihy, ve kterých byl papír použit, opotřebovaly, ocitly se v krbu a vysoký plamen šlehal do takové výšky, do jaké len nikdy předtím nemohl pozvednout své bílé květy. A tak, přeměněný

v množství malých bytostí, kterých bylo tolik, co je květů na Iněm poli, si pomyslel: *Nyní letím přímo ke slunci. A znovu se ozvala stará říkanka: Píseň už končí. Avšak každá z malých neviditelných bytostí řekla: „Píseň nikdy nekončí! To je na tom všem nejkrásnější! Víím to, a proto jsem nejšťastnější!“* A tak se každý konec stává novým začátkem.

O pohádce *Len* říká autor ve své autobiografii, že patřila k nejoblíbenějším. Mnohokrát ji na svých cestách předčítal početnému publiku a vždy sklídila velký potlesk a nadšení, které můžeme pocítit i dnes, když se při čtení pohádky spolu se všemi těmi malými bytostmi také rozletíme ke slunci.

Pohádka Ropucha

O postupném objevování nových a stále lepších dimenzí pojednává také pohádka s názvem *Ropucha*. Vypráví o ropuše, která žila se svou rodinou v hluboké studni. Všechny ropuchy si myslely, že mají v hlavě vzácný drahokam a že jsou velmi moudré, jen jedna si to o sobě nemyslela. A právě ta jediná skromná ropucha stále toužila podívat se ven ze studně, stále vzhlížela ke kruhovému otvoru, kterým do studny pronikalo světlo, a nedokázala se smířit s tím, co jí říkaly ostatní, že studna je celý svět. Jednoho dne se tedy rozhodla, skočila do

vědra a nechala se vynést ven. A náhle spatřila, že svět je mnohem větší, než jaký znala ze studně, a také mnohem pestřejší a krásnější. Chodila tedy světem a prožila mnoho příhod a dobrodružství. Jednoho dne spatřila ropucha Slunce a Měsíc jako dva zářící kruhy na obloze, které jí připomněly kruhový otvor ze studny. A znovu se k ní vrátila prastará touha poznat více, podívat se výš a dál, do dalšího světa, který je za Sluncem a Měsícem, dvěma otvory, jimiž proniká světlo. *A právě ona měla ten drahokam: věčnou touhu jít vzhůru, neustále vzhůru. Ta jí radostně zářila v hlavě, ta se jí tam v rozkoši třpytila.* Nechala se tedy chytit čápem, který mohl létat, a umírající v jeho zobáku letěla za svým snem. *Ale co drahokam z hlavy naší ropuchy? Hledej jej v slunci! Podívej se na ně, můžeš-li! Jeho zář je příliš prudká. Nemáme ještě takový zrak, abychom jím mohli vníknout do veškeré nádhery, kterou Bůh stvořil, ale jistě ho jednou budeme mít...*

Jak krásnými slovy a přirovnáními popisuje Andersen cestu za poznáním. A jak podobným shledáváme tento příběh se známým a hlubokým Platonovým Mýtem o jeskyni! Skutečnost kolem nás se chvěje a my alespoň na okamžik také toužíme překročit svůj stín, nalézt omezení naší vlastní uzavřenosti, rozlomit je a vystoupat vzhůru ke světlu, i když nás od toho ostatní ropuchy odrazují.

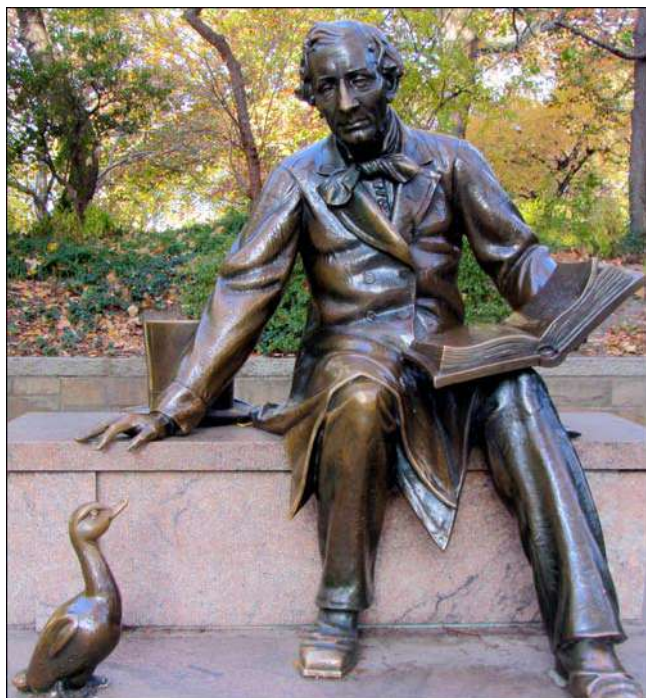
Pohádka Rajská zahrada

Tato pohádka vypráví o princí, který ze všeho nejvíce toužil spatřit Rajskou zahradu, již znal jen z vyprávění.

V žádné z moudrých knih se však o ní nemohl dočíst. Litoval, že lidé byli vyhnáni z ráje, a říkal si, že kdyby on měl na dosah jablko poznání, kdyby on byl v takovém pokušení, nepodleh by, protože ví, kam by to vedlo, a lidé by tak dodnes žili v ráji.

Jednoho dne se procházel po lese a v nitru země našel stařenku se čtyřmi syny: čtyřmi větry vládnuocími čtyřem světovým stranám. Vyprávěl jim o své touze spatřit rajskou zahradu. Východní vítr mu slíbil, že ho tam zanes, že se dostane na místo, kde vládne královna víl a kde je ostrov blaženosti, kam nikdy nepronikne smrt. Letěli celým světem, až doletěli do Rajské zahrady. Princ se procházel kolem Rajského zámku a v každém jeho okně viděl živé obrazy minulosti, které se pohybovaly. Ukazovaly vše, co se na světě kdy odehrálo. Všude zněl nádherný zpěv splývající do jedné jediné melodie. Princ uviděl a poznal za krátký okamžik celý svět a zatoužil v této zahradě zůstat navždy. Královna víl mu řekla, že zůstat může pouze v případě, že už je natolik dokonalý, aby nepodleh pokušení, která ho v zahradě čekají. Řekla mu: „...*Budu na tebe mávat a volat: Pojď se mnou! Ale ty nechod. Večer co večer to musím opakovat a pokaždé, když odoláš, přibudou ti síly a potom na to už ani nepomyslíš.*

Princi se zdála tato zkouška velmi lehká, ale již prvního večera neodolal a nechal se vílou vést ke stromu poznání. *Tu zahřmělo tak strašně a dunivě, jak ještě nikdo neslyšel, a všechno se zhroutilo. Líbezná víla i kvetoucí ráj před princovýmá očima klesly velmi, velmi hluboko.* Princ se ocitl v lese a nad ním se skláněl anděl smrti. Řekl mu, že do Rajské zahrady může vstoupit až ve chvíli, kdy bude dobrý, ale dokud budou jeho myšlenky zlé, musí setrvávat a zdokonalovat se. Každých tisíc let se na něj anděl přijde podívat, aby viděl, zda se už polepšil.

Znovu zde vidíme myšlenku reinkarnace, myšlenku postupného zdokonalování duše, které vede k ušlechtilému a vznešenému cíli. Ten v této pohádce představuje Rajská zahrada. A tak znovu nacházíme ozvěnu starodávných tradic popisujících reinkarnaci jako zdokonalování a cestu k čistému stavu.

Odkaz velkého spisovatele

Náš život, svět v nás i kolem nás, je úplně zázračným dílem. Všechno udržují a ve všem vládnou velké přírodní zákony, zákony rozumu, zákony tkvící v boží všemohoucnosti, moudrosti a dobrotě. (Pohádka mého života)

Uvedli jsme tři příklady Andersenových pohádek, v nichž se objevuje motiv znovuzrození a postupného zdokonalování. Jedna vyprávěla o rostlině, druhá o zvířeti a třetí o člověku. Tři rozdílné projevy života, které spojuje stejný cíl: zdokonalovat se, vyvíjet se, kráčet k ušlechtlejším stavům vědomí prostřednictvím zkoušek a životních zkušeností. Také další z Andersenových pohádek obsahují tento motiv postupného rozvoje a hledání dokonalosti či nesmrtelnosti, jako např. pohádka *Sněhová královna*, *Cínový voják* a jiné.

Kromě toho, že Andersenovy pohádky pramení ze starodávné lidové tradice, v níž se tak

často ukrývají hluboké pravdy a nauky zahaňené do symbolů, také vlastní autorova tvorba je nadmíru symbolická a znovu můžeme konstatovat, že síla jeho inspirace pramenící ze zákonů přírody vytvořila nezapomenutelná díla prodchnutá řadou morálních hodnot, důležitých nejen pro rozvoj dítěte, ale každého člověka, bez ohledu na jeho věk. Proto si každý z nás v Andersenových pohádkách může najít poučení, inspiraci nebo téma k zamyšlení. Sám autor říká: *Srdce a příroda se přece jen za celá léta mění ze všeho nejméně a všichni je nejlépe chápou. (Pohádka mého života)*

Protože to, co je všem vlastní a společné, a přece tak těžko dostupné, jsou právě věčné, neměnné a nepomijivé hodnoty – moudrost, krása, spravedlnost, dobro.

Hans Christian Andersen nazval svou vlastní autobiografii *Pohádka mého života* a skutečně, jeho život, plný obtížných okamžiků, překážek a zkoušek se podobá pohádce, v níž nakonec silná vůle a odhodlání naplní své poslání.

A čím jiným bychom ukončili toto vyprávění o velkém spisovateli a umělci než jednou z jeho vlastních myšlenek:

Ale neměli bychom my všichni tady na zemi dát ostatním, co můžeme nejlepšího? Poskytnout jim, co je v našich silách? (z pohádky Hlemýžď a růžový keř)

Napnout své síly a dát to nejlepší... Hans Christian Andersen je příkladem člověka, kterému se to podařilo a který obohatil svět množstvím pokladů, z nichž čerpají poznání a radost již celé generace. Podařilo se mu dát světu píseň, která nikdy nekončí...

Mgr. Kamila Hermannová
Ředitelka Nové Akropolis v SR

Literatura:

- Andersen, H. Ch.: *Flétnové hodiny*, Mladá fronta, Praha, 1969.
- Andersen, H. Ch.: *Pohádka mého života*, SNKL, Praha, 1965. (autobiografie)
- Andersen, H. Ch.: *Slávik*, Junior, Bratislava, 1996.

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám nabízí filozofii takovou, jaká je ve své podstatě: srozumitelnou a aplikovatelnou v každodenním životě.

1. PŘÍRODNÍ FILOZOFIE

Podle klasické filozofie byla etika vnímána jako klíč ke skutečnému rozvoji lidské bytosti. Dotkneme se i významu pojmů Philo-Sophia, filozofická škola a filozofie jako způsob života. Ukážeme si rozdíl mezi morálním a intelektuálním životem a nevynecháme ani vysvětlení pojmu učedník.

2. ČLOVĚK A UNIVERZUM

Mikrokosmos i makrokosmos jsou prostoupeny stejnými zákony, které mají své rozmanité projevy, dle úrovně, na které je pozorujeme. Sluneční soustava stejně jako i život jednotlivce mají svůj skrytý smysl, cestu i směr. Pojednává o tom klasické západní a východní pojetí člověka a univerza a pojmy vědomí, dharma, karma a reinkarnace.

3. ODKAZ DÁVNÉ INDIE

Prostřednictvím symbolů se můžeme napít se studnice Pravdy a Poznání. Otevírají nám brány vnitřního světa, ve kterém se střetávají protichůdné hlasy, přičemž snahou člověka je zorientovat se v nich a dosáhnout vnitřní rovnováhy a klidu. Symbolický je i text „Bhagavadgíta“, který se zabývá otázkou, jak se může člověk naučit jednat „správně“.

4. ZÁHADY TIBETU

„Hlas Ticha“ představuje kompas na cestě poznání a rozvoje sebe sama. Poukazuje na charakteristiky jednotlivých úseků této cesty, na její úskalí, výzvy i příležitosti, na to, s čím se nevyhnutelně setká každý, kdo si přeje uslyšet hlas duše: se třemi ctnostmi učedníka, smyslem vnitřního růstu a s pojmy jako koncentrace, iluze, touha či jednota.

5. BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE

Mnoho filozofů se zabývalo otázkou, jaký smysl má existence člověka či jak tento smysl najít. Život je často poznamenán bolestí nebo nějakou formou utrpení a nouze. Siddharta Gautama Buddha hledal odpovědi na tyto otázky. Seznámíme se s jeho učením o Zlaté střední cestě a Čtyřech vznešených pravdách, jejichž součástí je Osmerá ušlechtilá stezka vedoucí k překonání „utrpení“ v životě.

6. MOUDROST ČÍNY

Konfucianismus nabízí eticko-politické zřízení založené na principech bratrství, řádu a harmonie. Uspořádaná společnost, vedená nejschopnějším a nejctnostnějším člověkem, je odrazem harmonie v univerzu. Nabízí racionální sociální řád založený na etice a vzdělání zdůrazňující důležitost osobního rozvoje člověka.

7. VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI

Soužití: všichni navazujeme vztahy a naše jednání má vliv na životy ostatních. Proto nás zajímají hodnoty, na jakých je možné vystavět dobře fungující společnost. Pokud se takto nalezené hodnoty stanou základem pro politiku, je tu naděje na prožití jednoty. Proto je důležitá úloha jednotlivce ve společnosti a při utváření lepšího světa.

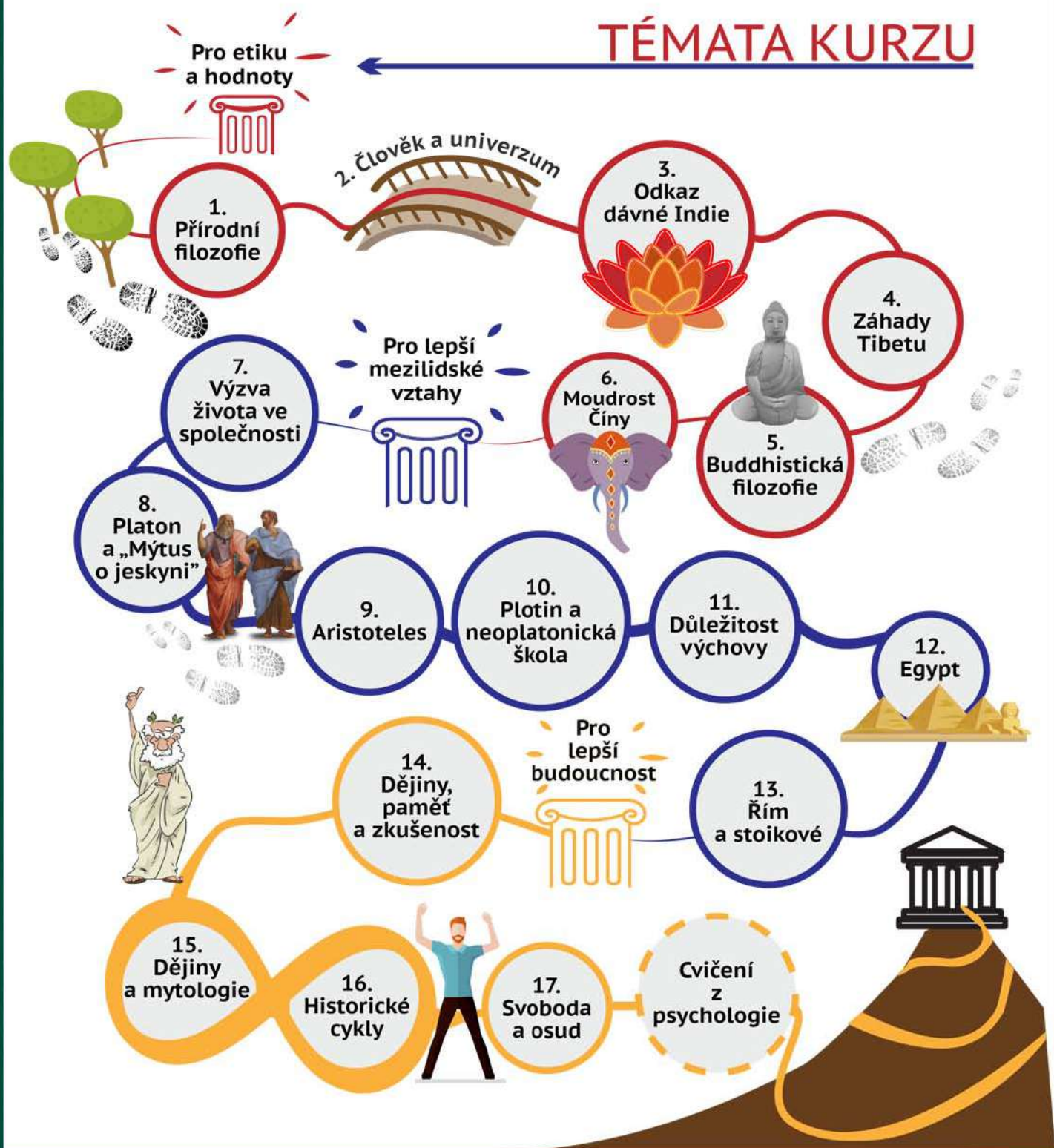
8. PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“

Svět, ve kterém žijeme, není zdaleka dokonalý, a přesto byl podle Platona vytvořený na základě dokonalých pravzorů. Platon odhalil, že jednou z velkých překážek člověka na cestě vlastního rozvoje je iluze, které nezřídka podléhá a která napomáhá jeho „uvěznění v jeskyni“. Symbolickým jazykem o tom vypráví v příběhu „Mýtus o jeskyni“.

9. ARISTOTELES

Štěstí je jedna z nejzákladnějších potřeb člověka, a proto se jím podrobně zabýval i Aristoteles. Dosáhnout dlouhotrvajícího štěstí a umět rozeznat to krátkodobé není třeba nechávat náhodě. Aristoteles popisuje ctnosti jako síly duše, které nám, když je rozvíjíme, pomáhají uchopit život do vlastních rukou.

TÉMATATA KURZU

www.akropolis.cz

www.filozofieprozivot.cz

NA ÚVODNÍ PŘEDNÁŠKU JE VSTUP VOLNÝ

10. PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA

Prostřednictvím eklektické filozofie ukázal neoplatonismus, že téměř všechny náboženské a filozofické směry mají společný základ. Poukázal na důležitost skutečného bratrství mezi lidmi, které je založeno na toleranci, pochopení a respektu, což vychází z poznání, že lidské duše vycházejí z jednoho pramene.

11. DŮLEŽITOST VÝCHOVY

Mnozí filozofové se shodli v tom, že bez úsilí a systematičnosti se k cíli dojit nedá. To je i přínos vzdělání a výchovy. V dětství nás tvaruje naše rodina a okolí, v dospělosti je formování nás samých v našich rukách a prostřednictvím našeho sebevzdělávání a sebevýchovy se my sami stáváme odpovědnými za vytvořené dílo, které je zároveň kamínkem v mozaice společnosti, lidstva a celého světa.

12. EGYPT

Morálka v Egyptě není jen teorií, ale představuje životní styl a je základním pramenem života v pyramidálním uspořádání společnosti. Potvrzením toho jsou i rady a návody některých faraonů, vezírů a egyptských mudrců, které nám i dnes mohou pomoci chápat sebe sama a svoji úlohu, vykonávat své povinnosti dobře, radostně a zodpovědně.

13. ŘÍM A STOIKOVÉ

Stoicismus přenesl z epochy helénizmu mnoho hodnotných myšlenek a jeho představitelé svým jednáním ukázali, že jsou tyto myšlenky použitelné v praktickém životě a že i v těžkých časech se lze pomocí etiky vyhnout úpadku. Stoická nauka shrnuje smysl vědomého a šťastně vyrovnaného jednání a vysvětluje, že skutečnou svobodu člověk zažije, pokud je schopen zharmonizovat vlastní přirozenost s vyšší podstatou.

14. DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST

Zkoumáním dějin může člověk získat cenné bohatství nejen v podobě poznatků, ale především zkušeností. Pokud se dokážeme z dějin poučit, pochopit je a vytáhnout z nich zkušenosti, můžeme je uplatnit v přítomnosti, což nám umožňuje stát se aktivním a vědomým tvůrcem své budoucnosti. Vzpomínky na minulost, ať už se týkají jednotlivce nebo společnosti, mohou být pozitivní i negativní. V obou případech však mají vliv na náš každodenní život a mohou být užitečné, pokud si z nich dokážeme vzít ponaučení nebo inspiraci. Minulost je naší součástí a ovlivňuje naši přítomnost.

15. DĚJINY A MYTOLOGIE

Mýty nám svým symbolickým jazykem přinášejí nejen poznání dějin, ale nabízejí mnohem více. Lze je „odemknout“ klíčem historickým, psychologickým, astronomickým a dalšími. Dle toho, který klíč použijeme, nám mýtus otevře brány do dané dimenze.

16. HISTORICKÉ CYKLY

Čas je relativní pojem, a přesto nás silně ovlivňuje, protože představuje jednu ze skutečností, jejímž prostřednictvím se ve světě orientujeme. Jeho běh v přírodě vnímáme prostřednictvím střídání období, která se opakovaně navracejí do téhož momentu, ačkoli vždy v trochu pozměněné formě spojené s jistými charakteristikami.

17. SVOBODA A OSUD

Jedním z důležitých nástrojů na cestě lidského života je svoboda. Tématem správného chápání svobody se zabývali filozofové všech dob, a mnozí shodně dospěli k závěru, že jejím nejdůležitějším projevem je svoboda volby, avšak s plným vědomím možných důsledků a s převzatou odpovědností za ně.

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka: pozornost, koncentrace, paměť, imaginace, vůle atd.

Více na: www.akropolis.cz a www.filozofieprozivot.cz

PROGRAM AKTIVIT ON-LINE - BŘEZEN 2021

Program on-line přednášek a kurzů naleznete na www.akropolis.cz/on-line

O PŘEDNÁŠKÁCH V NAŠICH SÍDLECH SE DOZVÍTE NA NAŠEM WEBU.

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Úvodní přednáška ke kurzu – vstup volný

Termíny přednášek najdete v programu jednotlivých měst

- Kurz 17 bloků přednášek a praktických cvičení
- Koná se jednou týdně, vždy 2 h, [program viz strany 21–23](#)

TAJUPLNÁ ŘEČ PŘÍRODY

On-line přednáška, cena: 100 Kč (studenti a důchodci 80 Kč)

Pondělí, 1. března 2021 od 19 hodin

Jsme součástí přírody, jejíž stav nám není lhostejný. Nacházíme však způsob, jak přispět ke zlepšení tohoto stavu? Zastavme se a naslouchejme tajuplné řeči, hlasu, kterým příroda promlouvá velmi jasně a který nás někdy varuje, jindy pouze naznačuje, že musíme změnit svůj přístup k životu na této krásné planetě.

UMĚNÍ BÝT SÁM SEBOU

On-line kurz Filozofie pro život - I. blok

Pondělí, 8. března od 20 hodin, cena: 990 Kč

Kurz zahrnuje 7 přednášek včetně praktických cvičení. Na první přednášku je vstup volný. Kurz bude probíhat on-line. Přihlášku a další informace naleznete na www.akropolis.cz/umeni-byt-sam-sebou

STOICISMUS – FILOZOFIE V DOBĚ KRIZE

On-line kurz, vždy středa od 19 hodin, cena: 649 Kč

středa 10. března – Život v souladu s přírodou

- Příklad života – císař Marcus Aurelius • Koncept všeobecné souvislosti
- Jednota s přírodou • Stoický trénink mysli a vnitřní síla

středa 17. března – Utváření smyslu života

- Příklad života – vzdělanec Seneca • Koncept všeobecného souhlasu
- Utváření smyslu života

středa 24. března – Stoický klid, svoboda a štěstí

- Příklad života – otrok Epiktétos • Koncept všeobecného sbratření
- Návod pro život, stoický klid, svoboda a štěstí

ELISABETH KÜBLER-ROSSOVÁ

On-line přednáška, cena: 100 Kč (studenti a důchodci 80 Kč)

Úterý, 23. března od 19 hodin

Významná americko-švýcarská lékařka, která změnila přístup k umírajícím. Popsala pětistupňový model, jímž se lze vyrovnat se smrtí. Od popírání ke smíření. Tento model lze aplikovat i na jiné tragické události v životě. Věnovala se také tématům bezpodmínečné lásky a studiu prožitků blízkých.